

Република Србија
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД
3 Пж 2432/20
08.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судије Младена Николића, председника већа, судија Драгана Драговића и Светлане Ђуровић, чланова већа, у парници тужиоца ФОНД ЗА РАЗВОЈ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Ниш, Булевар Немањина бр. 14/А, Филијала Београд, ул. Кнез Михајлова бр. 14, чији је пуномоћник Иван Ђаловић, адвокат из Чачка, против туженог „REST“ ДОО Кошеви, Кошеви бб, чији су пуномоћници Андријана Ћинђић и Марко Радојковић, адвокати из Крушевца, ради дуга, у спору мале вредности, вредност предмета спора 2.044.500,67 динара, одлучујући о жалби тужиоца против пресуде Привредног суда у Краљеву 9 П 565/19 од 25.02.2020. године, у седници већа одржаној дана 08.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

I ДЕЛИМИЧНО СЕ ОДБИЈА жалба тужиоца као неоснована и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Привредног суда у Краљеву 9 П 565/19 од 25.02.2020. године, у ставу I изреке и делу става II изреке у делу у којем је одбијен тужбени захтев да се на износ уговорене камате од 67.942,15 динара обавезе тужени да тужиоцу плати законску затезну камату почев од 09.07.2019. године до исплате.

II ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Привредног суда у Краљеву 9 П 565/19 од 25.02.2020. године у делу става II изреке у делу који се односи на потраживање тужиоца на име главнице и уговорене камате и **ПРЕСУЂУЈЕ:**

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу на име доспелог, а неизмиреног дуга, по основу Уговора о дугорочном кредиту бр. 19965 од 28.06.2010. године плати на име главног дуга износ од 1.296.013,86 динара са законском затезном каматом од 09.07.2019. године до исплате, као и на име уговорене камате износ од 67.942,15 динара, у року од 8 дана од дана пријема пресуде.

III УКИДА СЕ пресуда Привредног суда у Краљеву 9 П 565/19 од 25.02.2020. године у делу става II изреке у делу у којем је обавезан тужени да тужиоцу на име законске затезне камате обрачунате на доспелу главницу и редовну камату до дана 08.07.2019. године плати износ од 680.543,46 динара, као и у ставу III изреке и предмет у том делу враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Привредни суд у Краљеву је дана 25.02.2020. године донео пресуду П 565/19 која гласи:

„I Решење о извршењу овог суда И.Ив. бр. 862/2019 од 16.07.2019. године УКИДА СЕ У ЦЕЛОСТИ.

II ОДБИЈА СЕ тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да суд обавезе туженог да тужиоцу исплати на име доспелог, а неизмиреног дуга, по основу Уговора о дугорочном кредиту бр. 19965 од 28.06.2010. године и то: износ од 1.296.013,86 динара на име главног дуга, са законском затезном каматом почев од 09.07.2019. године па до коначне исплате; износ од 67.942,15 динара на име редовне уговорене камате увећане за износ законске затезне камате почев од 09.07.2019. године па до коначне исплате; као и износ од 680.543,46 динара на име законске затезне камате обрачунате на доспелу главницу и редовну камату до дана 08.07.2019. године, а све у року од 8 дана од дана пријема пресуде, КАО НЕОСНОВАН.

III ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом, на име трошкова парничног поступка исплати износ од 90.023,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.“

Благовременом жалбом тужилац побија наведену пресуду из свих законом предвиђених разлога и предлаже да другостепени суд донесе одлуку сагласно жалбеним наводима. Трошкове другостепеног поступка је опредељено тражио.

У одговору на жалбу тужени је у свему оспорио жалбене наводе тужиоца. Трошкове другостепеног поступка је, такође, опредељено тражио.

Испитујући правилност побијане пресуде, на основу одредбе члана 386. Закона о парничном поступку, Привредни апелациони суд је нашао да је жалба тужиоца делимично основана.

Према стању у списима, тужилац коначно опредељеним тужбеним захтевом тражи да се обавезе тужени да му исплати по основу Уговора о дугорочном кредиту од 28.06.2010. године новчане износе како су наведени у ожалбеној пресуди.

Увидом у Уговор о дугорочном кредиту бр. 19965 од 28.06.2010. године првостепени суд је утврдио да су парничне странке биле у пословном односу, по основу напред наведеног уговора, да тужилац одобрава кориснику, овде туженом, дугорочни кредит, у износу од 1.150.000,00 динара и то за основна средства 1.150.000,00 динара, а за трајна обртна средства 0,00, и то на основу одлуке Управног одбора фонда број 957 од 17.06.2010. године и програма о распореду и коришћењу средстава намењених за start - ир кредите за почетнике за 2010. годину, а за реализацију програма набавке опреме за резане дрвене грађе. Даље, кредит се одобрава по следећим условима и то: рок отплате кредита је 4 године по истеку грејс периода који траје до 30.06.2011. године; камата се обрачунава на годишњем нивоу у висини од 2,5%; за време грејс периода интеркаларна камата се обрачунава тромесечно уназад и приписује главном дугу; за обрачун вредности главног дуга се користи валутна клаузула, с тим да се отплата кредита врши у тромесечним ануитетима који доспевају 31.03., 30.06., 30.09. и 31.12.. у години, да се износ доспелог ануитета увећава за разлику насталу услед евентуалног смањења средњег курса евра; и да први ануитет доспева за наплату 30.09.2011. године, а последњи 30.06.2015. године, с тим да висину ануитета утврђује, овде, тужилац.

Парничне странке су уговориле да су за реализацију програма, за који је дат кредит, потребна укупна средства у укупном износу од 1.890.000,00 динара. Чланом 2 наведеног уговора парничне странке су уговориле да је пуштање кредита условљено преносом средстава из буџета на рачун Фонда, овде тужиоца, а обавеза туженог је да средства у износу од 289.600,00 динара уплати на текући рачун испоручиоца опреме, да ће као инструмент обезбеђења уредно враћања кредита служити заложно право првог реда у корист тужиоца на покретним стварима засновано на основу Закона о заложном праву, с тим да уколико упис заложног права не буде извршен у року од 8 дана од дана закључења овог уговора, уговор неће производити правно дејство, а уколико упис заложног права на будућој заложној ствари не буде извршен од 30 дана од дана стицања државине и права својине на ствари, која је предмет залогa, овај

уговор ће се сматрати раскинутим, а обавезе ће бити доспеле за наплату одмах у целини. Наведеним чланом је прописано да ће поред напред наведеног, корисник кредита, овде тужени, доставити 18 бланко сопствених меница, уз овлашћење да тужилац исте може по доспећу сагласно уговору попунити са клаузулом без протеста и послати за наплату.

Увидом у меницу приложеноу списима предмета, суд је утврдио да је наведена меница издата 28.06.2010. године, а да је попуњена 08.07.2019. године, на износ од 2.044.500,67 динара, а увидом у извод отворених ставки са стањем на дан 08.07.2019. године, који је потписан и оверен од стране тужиоца, а не и од стране туженог, утврдио да наведени ИОС гласи на утужени износ.

Полазећи од наведеног, а имајући у виду и налаз и мишљење вештака за који је нашао да је искључив и аргументован, одбио тужбени захтев, али из разлога што је извео закључак да се ради о потраживању које је застарело, због чега је донео одлуку као у изреци ожалбене одлуке.

Привредни апелациони суд налази да је побијена одлука донета без битних повреда поступка прописаних чланом 374. став 2. Закона о парничном поступку, на које повреде овај суд пази по службеној дужности сагласно члану 386. став 3. истог Закона.

Становиште првостепеног суда да је тужени по Уговору о кредиту био у обавези да задњу рату исплати 30.06.2015. године, те да се као дан доспелости има сматрати наведени датум кад је био последњи дан за подношење менице за исплату. С обзиром на то да је до подношења тужбе протекло више од 3 године, првостепени суд налази да је тужиочево потраживање застарело. Првостепени суд даље наводи да подношењем менице на исплату меничном дужнику представља посебну обавезу и меничну радњу која се предузима пре покретања судског поступка и повлачи последице у погледу саме могућности реализације потраживања у поступку наплате меничног потраживања, тако да је тужилац, као ималац менице, био дужан да, по доспелости плаћања, претходно, у прописаном року меницу поднесе на исплату туженом као меничном дужнику. Коначан закључак првостепеног суда је да овде тужилац, као ималац менице, изгубио право на исплату меничног износа сходно члану 52. став 1. Закона о меници, имајући при том у виду члан 37. став 1. истог Закона који јасно прописује да меница мора бити поднета на исплату, а покретање судског поступка никако не представља подношење менице на наплату.

Међутим, према налажењу Привредног апелационог суда, овакво становиште првостепеног суда се не може прихватити.

Из изреке и образложења ожалбене пресуде произилази да је првостепени суд применом одредби Закона о меници одлучио о тужбеном захтеву који се односи на потраживање по основу издате менице, а не потраживање из уговора о кредиту. Тачно је да је предлог за извршење у овој правној ствари поднет на основу издате менице, али након тога што је од стране туженог истакнут приговор, спор је преведен у парнични поступак. Дакле тачно је да је овај поступак покренут предлогом за извршење на основу менице као веродостојне исправе, а ради испуњења уговорне обавезе, међутим, првостепени суд је пропустио да цени чињеницу да је тужени као издавалац менице истовремено и уговорна страна у предметном уговору о кредиту, због чега се након исцрпљивања свих одредби Закона о меници за наплату потраживања према туженом као меничном дужнику морало је прећи на терет решавања спорног односа према правилима облигационог права.

Из утврђеног чињеничног стања неспорно произилази да су тужилац и тужени закључили Уговор о дугорочном кредиту и да су се налазили у материјално-правном односу који је регулисан одредбом члана 1065. Закона о облигационим односима.

Тужилац као давалац кредита од туженог има основа да захтева извршење уговорне обавезе. Из утврђеног чињеничног стања такође произилази да тужени своје обавезе према тужиоцу није испунио. Зато се у погледу потраживања тужиоца, а имајући у виду напред образложено, није могао применити трогодишњи рок застарелости како то предвиђа Закон о меници, већ рок застарелости који се примењује за уговор о кредиту, а то је општи рок застарелости од 10 година из члана 371. Закона о облигационим односима.

Током поступка у овој правној ствари одређено је извођење доказа вештачењем од стране вештака економско-финансијске струке на чију правилност налаза парничне странке нису имале примедби, изузев у делу где је тужени указао да тужиоцу свакако не припада право да му се досуди камата на износ обрачунате камате. У конкретном случају поступајући вештак економско-финансијске струке је утврдио да је укупно неизмирено потраживање тужиоца према туженом у износу од 2.044.499,47 динара и то конкретно на име главнице износ од 1.296.013,86 динара, а на име редовне уговорене камате износ од 67.942,15 динара и на име обрачунате затезне камате на доспелу главницу кредита и редовну камату до дана 08.07.2019. године износ од 680.543,46 динара.

Имајући у виду дати налаз и мишљење вештака, те чињеницу да на његову правилност у погледу обрачуна овде парничне странке нису имале примедби, према оцени овога суда стекли су се услови да се ожалбена одлука делимично преиначи, јер се, како је напред образложено, не ради о потраживању које је застарело, а при томе из утврђеног чињеничног стања неспорно произилази да тужени није извршио своје уговорне обавезе из предметног Уговора о кредиту. Конкретно, стекли су се услови да се ожалбена одлука преиначи у погледу утврђеног износа дуга по основу главнице у износу од 1.296.013,86 динара са законском затезном каматом почев од 09.07.2019. године до исплате. Такође, тужиоцу припада право и на уговорену камату обрачунату за период трајања кредита у износу од 67.942,15 динара. У том делу, дакле, ожалбено одлуку је ваљало преиначити, а тужиоцу досудити наведене износе.

Са друге стране, тужиоцу не може бити досуђена законска затезна камата на износ уговорене камате од 67.942,15 динара, јер без обзира што се у конкретном случају ради о уговору о кредиту, сам тужилац није банкарска организација, а свако досуђивање камате на уговорену камату би било супротно члану 400. став 1. Закона о облигационим односима. У том делу ожалбену одлуку је ваљало потврдити, као и у ставу I изреке у којем је укинута у целости решење о извршењу истог суда од 16.07.2019. године, јер је овај део одлуке донет из правно-техничких разлога, тим пре што је тужилац, макар и незнатно, снизио тужбени захтев у односу на онај износ који је иницијално тражио подношењем предлога за извршење.

Коначно, имајући у виду напред наведено образложење, односно чињеницу да тужилац не може да потражује камату на износ уговорене камате, то не може да потражује кад је у питању износ од 67.942,15 динара за период до 09.07.2019. године. Тужилац може да потражује за тај период само законску затезну камату на износ главнице који није измирен. Како износ од 680.543,46 динара представља износ законске затезне камате обрачунате на доспелу главницу и редовну камату, то се правилност овог дела одлуке за сада не може испитати, јер из стања у списима се не може утврдити који део овог износа се односи на износ обрачунате законске затезне камате на неплаћену главницу, а који износ од неплаћену уговорену камату. Стога је одлука у овом делу морала да буде укинута, јер је заснована на повреди поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, на коју се повреду, када је овај део одлуке у питању, основано позива тужилац као жалилац.

Првостепени суд ће у поновном поступку, одлучујући о потраживању тужиоца на име законске затезне камате не неплаћену главницу и уговорену камату за период од доспелости кредита до 09.07.2019. године, јасно да разјасни који износ камате се односи на неплаћену главницу, а који на обрачунату уговорену камату, те ће имајући у виду напред изнете примедбе донети нову и на закону засновану одлуку, отклањајући повреду поступка на коју је претходно указано.

Како је одлука о трошковима поступка условљена одлуком о главној ствари, то је првостепена пресуда морала да буде укинута у том делу.

Из изнетих разлога Привредни апелациони суд је применом одредби члана 390, 391. став 1. и 394. став 1. тачка 4. Закона о парничном поступку, донео одлуку као у изреци.

МН/АП/ЈО

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА - СУДИЈА
Младен Николић, с.р.

За тачност отправка